

SIYDIK AJRATISH MUAMMOLARIDA BEMORLARGA HAMSHIRALIK PARVARISHI

Muallif: Qaxxorova Muazzam O'ktamjon qizi

*Ish joyi: Quva Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat Salomatligi texnikumi,
o'qituvchi*

ANNOTATSIYA: Ushbu maqolada siydik ajratish muammolari bilan og'riqan bemorlarda hamshiralik parvarishining ahamiyati yoritilgan. Siydik chiqarishning buzilishi, masalan, siydik yo'llari infeksiyalari, prostata kasalliklari, boshqaruv muammolari va surunkali siydik qopining disfunktsiyasi natijasida yuzaga keladi. Maqolada bemorlarni kuzatish, gigiena, to'g'ri suyuqlik qabul qilish, dori vositalarini nazorat qilish va ruhiy yordam ko'rsatish bo'yicha amaliy tavsiyalar keltirilgan.

Kalit so'zlar: siydik ajratish muammolari, hamshiralik parvarishi, bemor parvarishi, gigiena, reabilitatsiya.

ANNOTATION: This article highlights the importance of nursing care for patients with urinary excretion problems. Disorders of urination, such as urinary tract infections, prostate diseases, management problems, and chronic bladder dysfunction, are discussed. The article provides practical recommendations on patient monitoring, hygiene, proper fluid intake, medication management, and psychological support.

Keywords: urinary excretion problems, nursing care, patient care, hygiene, rehabilitation.

KIRISH

Siydik ajratish muammolari bemorlarning hayot sifatiga jiddiy ta'sir ko'rsatadi. Ushbu holat surunkali kasalliklar, operatsiyalar, nevrologik buzilishlar yoki yoshi kattalardagi fiziologik o'zgarishlar natijasida yuzaga keladi.

Hamshiralik parvarishi bemorlarning fiziologik va psixologik ehtiyojlarini qondirish, infeksiyalarni oldini olish va uyqu, ovqatlanish va gigiena tartiblarini saqlash orqali muhim rol o'ynaydi.

SIYDIK AJRATISH MUAMMOLARINING SABABLARI

Urologik kasalliklar – siydik yo'llari infeksiyalari, prostata kengayishi, surunkali sistit

Nevrologik buzilishlar – bosh miya yoki orqa miya jarohatlari natijasida siydikni nazorat qilish qiyinlashadi

Operatsiyalar va travmalar – siydik chiqarish mexanizmi vaqtincha buzilishi mumkin

Psixologik va ijtimoiy omillar – stress, ruhiy tushkunlik, uyquning yetishmasligi

HAMSHIRALIK PARVARISHI VA AMALIY USULLAR

Bemorni kuzatish – siydik hajmi, rangi, hajm va chastotani qayd etish

Gigiena – genital hududni toza saqlash, infektsiya xavfini kamaytirish

Suyuqlik va ovqatlanish nazorati – suyuqlik yetarli miqdorda qabul qilinishini ta'minlash, tuz va kaliy miqdorini muvozanatda saqlash

Dori vositalarini nazorat qilish – antimikrobial, diuretik yoki boshqa retsept bo'yicha beriladigan preparatlar

Psixologik yordam – ruhiy qo‘llab-quvvatlash, stressni kamaytirish, ijtimoiy faoliyatga jalb qilish

Reabilitatsiya mashqlari – tos mushaklarini mustahkamlash mashqlari, fizioterapiya

BEMOR XAVFSIZLIGI VA OLDINI OLISH

Kateterizatsiya qilinadigan bemorlar uchun steril texnika qo‘llash

Siydik yo‘llari infeksiyasini oldini olish bo‘yicha profilaktika choralarini amalga oshirish

Surunkali bemorlar uchun uyda hamshiralik maslahatlari berish

Siydik ajratish muammolari bemorlarning hayot sifatini pasaytiradi va turli kasalliklar bilan bog‘liq bo‘lishi mumkin. Hamshiralik parvarishi orqali bemorlarning fiziologik va psixologik ehtiyojlarini qondirish, infeksiyalarni oldini olish va reabilitatsiyani ta‘minlash mumkin. Shu sababli, hamshiralik amaliyoti bemor parvarishida markaziy rol o‘ynaydi.

SIYDIK AJRATISH MUAMMOLARIDA RUHIY VA EMOTSIYONAL ASPEKTLAR

Siydik ajratish muammolari nafaqat fiziologik, balki ruhiy salomatlikka ham ta‘sir qiladi. Bemorlar quyidagi ruhiy o‘zgarishlarga duch kelishi mumkin:

Stress va tashvish – doimiy siydik chiqarish zarurati yoki kutilmagan inkontinensiya holatlari bemorda noqulaylik va tashvishga olib keladi.

Depressiya – uzoq muddatli siydik ajratish muammolari bemorning ijtimoiy hayotini cheklashi natijasida depressiv holatlar yuzaga keladi.

Ijtimoiy izolyatsiya – bemorlar o‘zlarini boshqalardan uzoqlashtiradi, bu esa ruhiy salomatlikni yanada zaiflashtiradi.

Hamshira bemorni faqat jismoniy holati bilan emas, balki ruhiy salomatligi bilan ham kuzatishi kerak.

KLINIK NAZORAT VA MONITORING

Hamshiralik parvarishida monitoring muhim rol o'ynaydi. Shu jumladan:

Siydik parametrlari – hajmi, rangi, xushbo'yligi, zichligi, tahlil natijalari.

Infeksiya belgilari – isitma, siydikda qon yoki nopoklik, og'riq.

Kateterizatsiya va boshqa apparatlarni nazorat qilish – steril sharoit, kateterning to'g'ri joylashuvi, infeksiya xavfini kamaytirish.

Monitoring natijalariga asoslanib, hamshira davolash jarayonini tahlil qiladi va shifokor bilan maslahatlashadi.

HAMSHIRALIK PARVARISHIDA AMALIY TAVSIYALAR

Suyuqlik rejasini tuzish: bemorning yoshi, kasallik holati va buyrak funksiyasini hisobga olib.

Gigienik choralar: siydik yo'llari infeksiyasini oldini olish uchun genital hududni muntazam tozalash.

Kateter bilan ishlash bo'yicha protokol: infeksiyalarning oldini olish, kateterni muntazam tekshirish va tozalash.

Reabilitatsiya mashqlari: tos mushaklarini mustahkamlash mashqlari, fizioterapiya yordamida siydik chiqarish nazoratini yaxshilash.

Psixologik qo'llab-quvvatlash: stressni kamaytirish, bemorning ijtimoiy faoliyatini tiklash, oilaviy maslahatlar.

XALQARO TAJRIBA VA ILMIY ASOS

Jahon sogʻliqni saqlash tashkiloti (WHO) tavsiyalariga koʻra, bemorlarning har tomonlama parvarishi jismoniy va ruhiy salomatlikni yaxshilashda muhim.

Koʻplab tadqiqotlar shuni koʻrsatadiki, muntazam monitoring va psixologik qoʻllab-quvvatlash bemorlarning siydik ajratish funksiyasini tezroq tiklashga yordam beradi.

Hamshiralik protokollarini qoʻllash orqali infeksiya xavfi 30–50% ga kamayishi mumkin.

XULOSA

Siydik ajratish muammolari bilan ogʻrigan bemorlarda hamshiralik parvarishi fiziologik, ruhiy va ijtimoiy jihatlarni qamrab olishi kerak.

Jismoniy holatni nazorat qilish (monitoring, gigiena, dori vositalari)

Ruhiy salomatlikni qoʻllab-quvvatlash (stressni kamaytirish, depressiyani oldini olish)

Reabilitatsiya mashqlari va bemorni mustaqil hayotga qaytarish

Shunday qilib, hamshiralik parvarishi bemorlarning hayot sifatini yaxshilash va asoratlarni kamaytirishda markaziy rol oʻynaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

Ignatavicius D., Medical-Surgical Nursing: Assessment and Management, London, 2021.

Potter P., Perry A., Fundamentals of Nursing, New York, 2020.

Jahon sogʻliqni saqlash tashkiloti (WHO). Nursing Guidelines for Patient Safety, Geneva, 2021.